

UCHWAŁA NR VII/52/15
RADY POWIATU OPOCZYŃSKIEGO

z dnia 27 kwietnia 2015 r.

**w sprawie uchwalenia „Lokalnego Programu Pomocy Społecznej dla Powiatu
Opoczyńskiego na lata 2015-2020”**

Na podstawie art. 4 ust.1 pkt 3 i art.12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz.595 i 645, z 2014 r. poz. 379 i 1072) oraz art. 112 ust.13 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 163) Rada Powiatu Opoczyńskiego uchwala, co następuje:

§ 1

Uchwala się „Lokalny Program Pomocy Społecznej dla Powiatu Opoczyńskiego na lata 2015-2020” w brzmieniu określonym w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Opoczyńskiego oraz Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca
Rady Powiatu Opoczyńskiego
mgr Maria Barbara Chomicz

U Z A S A D N I E N I E

Na podstawie art. 112 ust. 13 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2015r. poz. 163, zm. przen. Dz. U. z 2010r. Nr 217, poz. 1427) Rada Powiatu na podstawie wykazu potrzeb w zakresie pomocy społecznej opracowuje i wdraża lokalne programy pomocy społecznej.

Dotychczas obowiązywał "Lokalny Program Pomocy Społecznej i Aktywizacji Osób Niepełnosprawnych dla Powiatu Opoczyńskiego na lata 2008-2013" uchwalony uchwałą Nr XIV /133/08 Rady Powiatu w Opocznie z dnia 28 kwietnia 2008r. w sprawie uchwalenia "Lokalnego Programu Pomocy Społecznej i Aktywizacji Osób Niepełnosprawnych dla Powiatu Opoczyńskiego na lata 2008-2013".

Uchwała ta obowiązywała do dnia 31.12.2013r. w związku z powyższym zachodzi konieczność uchwalenia nowego "Lokalnego Programu Pomocy Społecznej dla Powiatu Opoczyńskiego na lata 2015-2020".

Załącznik do
Uchwały Nr VII/52/2015r.
Rady Powiatu Opoczyńskiego
z dnia 27 kwietnia 2015r.

**Lokalny Program Pomocy Społecznej
dla
Powiatu Opoczyńskiego
na lata 2015 – 2020**

Spis treści

I.	Diagnoza sytuacji oraz identyfikacja potrzeb.....	3
II.	Cele programu.....	6
III.	Rezultaty	6
IV.	Opis planowanych działań.....	8

I. Diagnoza sytuacji oraz identyfikacja potrzeb

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Zadaniem pomocy społecznej jest zapobieganie tym sytuacjom poprzez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem.

Podstawą prawną opracowania i wdrażania lokalnego programu pomocy społecznej jest art. 112 ust. 13 ustawy o pomocy społecznej, zgodnie z którym rada powiatu opracowuje i kieruje do wdrożenia lokalne programy pomocy społecznej.

Od stycznia 2006 roku realizowana jest w powiecie opoczyńskim powiatowa strategia rozwiązywania problemów społecznych na lata 2006 - 2020. Jednym z narzędzi wdrażania strategii jest opracowywanie i realizacja programów celowych. Prowadzona przez PCPR diagnoza problemów społecznych wskazuje na konieczność przyjęcia do realizacji programu, który na skutek istotnych zmian społecznych i regulacji prawnych w ostatnich dwóch latach w sposób istotny przyczyniłby się do rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców powiatu opoczyńskiego. W świetle prowadzonej diagnozy do najważniejszych problemów społecznych powiatu opoczyńskiego należą: ubóstwo, niski udział osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i gospodarczym powiatu, słaba adaptacja społeczna i zawodowa wychowanków opuszczających różnego typu placówki, powiększająca się grupa wykluczonych społecznie, wzrost patologii (alkoholizm, narkomania, przemoc w rodzinie, rozpad więzi rodzinnych).

Na koniec grudnia 2013 roku liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy wynosiła 5 350, co daje spadek w stosunku do analogicznego okresu w roku 2012 o 80 osób. Jednakże nadal utrzymują się tendencje wysokiego wskaźnika wśród bezrobotnych osób w wieku od 18 – 55 lat zwłaszcza w grupie osób długotrwale bezrobotnych. Równie wysoki jest wskaźnik osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako bezrobotne – 313. Stopa bezrobocia na dzień 30 listopada 2013 r. w powiecie opoczyńskim wyniosła 16,8%. Dla porównania stopa bezrobocia w kraju – 13,2%, a w województwie łódzkim - 13,9%.

Z różnego typu wsparcia w Ośrodku Pomocy Społecznej na terenie powiatu opoczyńskiego na ogólną liczbę korzystających 6 325 osób, 1 715 stanowiły osoby niepełnosprawne, co daje w przybliżeniu 27,11%.

Na terenie powiatu opoczyńskiego funkcjonują dwa domy pomocy społecznej:

- Dom Pomocy Społecznej w Drzewicy,
- Dom Pomocy Społecznej w Niemojowicach.

Domy pomocy społecznej stanowią jedną z form pomocy instytucjonalnej przeznaczonej dla osób, wymagających całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, nie mogących samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych.

Domy pomocy społecznej świadczą usługi bytowe, opiekuńcze, wspomagające i edukacyjne na poziomie obowiązującego standardu, w zakresie i formach wynikających z indywidualnych potrzeb osób w nich przebywających z uwzględnieniem w szczególności wolności, intymności, godności i poczucia bezpieczeństwa mieszkańców domu oraz stopnia ich sprawności fizycznej i psychicznej.

Dom Pomocy Społecznej w Niemojowicach uzyskał zezwolenie decyzją Wojewody Łódzkiego z dnia 16 listopada 2012 r., znak PS-III.9423.13.2012. Zgodnie z w/w decyzją Wojewody Łódzkiego Dom Pomocy Społecznej w Białaczowie zmienił swoją siedzibę na Niemojowice, liczbę miejsc statutowych na 99 oraz poszerzył typ domu na Dom Pomocy Społecznej dla osób przewlekle somatycznie chorych oraz w podeszłym wieku. Od 2014 roku liczba miejsc statutowych wynosi 97.

Dom Pomocy Społecznej dla Dorosłych w Drzewicy jest placówką przeznaczoną dla osób przewlekle somatycznie chorych, kobiet i mężczyzn. Dom Pomocy Społecznej posiada 77 miejsc.

Na terenie powiatu opoczyńskiego działają także organizacje pozarządowe. Na podstawie wypełnionych przez nich ankiet wyodrębniono następujące braki i niedostateczny poziom usług w zakresie:

- doradztwa w zakresie edukacyjnym i zawodowym,
- usług o charakterze wsparcia terapeutycznego i psychologicznego.

Prowadzone przez PCPR od 1999 roku działania z zakresu interwencji kryzysowej i poradnictwa rodzinnego poprzez funkcjonujący w jego strukturach ośrodek wykazują rosnące tendencje w zakresie patologizacji życia społecznego. W 2012 r. w związku ze zmianą Regulaminu Organizacyjnego Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa Rodzinnego otrzymał nazwę Zespół

Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa Specjalistycznego. Zespół funkcjonuje w strukturach Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie. W 2013 roku z różnych form wsparcia prawnego, psychologicznego, terapeutycznego i w ramach Niebieskiej Karty skorzystało łącznie 1 054 osób z powiatu opoczyńskiego, z czego 533 rodzinom, w których liczba osób wynosiła 2 361. W 2014r. w Zespole Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa Specjalistycznego z różnego typu porad i terapii skorzystało łącznie 890 osób i rodzin z terenu powiatu opoczyńskiego.

Systematyczna i wieloletnia analiza własna prowadzonego wsparcia dla wychowanków opuszczających różnego typu placówki wykazuje następujące problemy tej grupy - niska adaptacja społeczna, słaba motywacja do podjęcia zatrudnienia, niskie umiejętności w zakresie komunikacji i organizacyjne, zaniżona samoocena, zagrożenie ubóstwem ze względu na małe dochody, zrywanie więzi, a nawet zagrożenie przestępczością i agresją często także niska kultura osobista. W 2014 roku różnego typu wsparciem było objętych ogółem 43 pełnoletnich wychowanków.

Istniejąca na terenie powiatu infrastruktura społeczna nie jest w stanie w pełni odpowiedzieć na te potrzeby. Brakuje szczególnie dostępu do usług o charakterze psychologicznym, terapeutycznym, psychospołecznym oraz wsparcia indywidualnego i grupowego dla tej grupy zagrożonej wykluczeniem społecznym.

W latach 2008 – 2014 wiele działań na rzecz osób niepełnosprawnych, młodzieży zagrożonej wykluczeniem, sprawców i ofiar przemocy było realizowanych w ramach projektu systemowego “Przełamać bariery. Uwolnić energię”.

Podstawową potrzebą niezaspokojoną od lat na terenie powiatu opoczyńskiego jest brak lokali socjalnych i mieszkań chronionych, których możliwość pozyskania i utworzenia dawałaby szansę na większe usamodzielnienie wychowanków opuszczających placówki i rodziny zastępcze oraz mieszkania treningowe dla osób niepełnosprawnych. Brakuje także miejsc, w których ofiary przemocy mogłyby się schronić przed sprawcą, ale również wystarczających działań w tym zakresie pomiędzy jednostkami samorządu terytorialnego. Ponadto organizacje pozarządowe wskazują na konieczność zintensyfikowania działań edukacyjnych, kulturalnych, turystycznych i sportowych oraz zwiększenie wiedzy społeczeństwa powiatu na temat grup defaworyzowanych.

Lokalny Program Pomocy Społecznej powstał w oparciu o diagnozę środowiska i ocenę występujących na terenie powiatu opoczyńskiego zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej w celu zaspokojenia rozeznaczonych potrzeb osób i rodzin,

jak również w ramach realizacji obowiązkowych zadań nałożonych na samorząd przez ustawę o pomocy społecznej.

II. Cele programu:

1. Wzrost aktywności i integracji społecznej grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.
2. Zwiększenie adaptacji społecznej i zawodowej wychowanków opuszczających różnego typu placówki.
3. Zmniejszenie skali zjawisk patologicznych.
4. Zwiększenie efektywności działań służb, instytucji i podmiotów niepublicznych istniejących na terenie powiatu.
5. Rozwój infrastruktury społecznej.
6. Poprawa jakości życia adresatów programu.
7. Poprawa jakości świadczonej pracy socjalnej.

III. Rezultaty:

1. Objęcie działaniami aktywizującymi (diagnoza psychologiczna, treningi, grupa wsparcia, doradztwo, warsztaty, itp.) wychowanków z różnego typu placówek w raz z otoczeniem.
2. Udzielenie pomocy na zagospodarowanie wychowankom różnego typu placówek.
3. Objęcie działaniami aktywizującymi (diagnoza psychologiczna, treningi kompetencji społecznych i interpersonalnych, grupa wsparcia, doradztwo i warsztaty, wyjazd studyjny, itp.) dla osób niepełnosprawnych średniorocznie w raz z otoczeniem.
4. Prowadzenie doradztwa indywidualnego i konsultacji dla osób defaworyzowanych wraz z otoczeniem, służącego umożliwieniu powrotu do życia społecznego, w tym powrotem na rynek pracy i aktywizacja zawodowa.
5. Udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach dla mieszkań powiatu opoczyńskiego.
6. Zorganizowanie debaty społecznej i konferencji na temat aktywizacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.
7. Podpisanie porozumienia o współpracy na rzecz aktywizacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym pomiędzy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie,

a Powiatowym Urzędem Pracy, ośrodkami pomocy społecznej i organizacjami pozarządowymi.

8. Powstanie platformy współpracy na podstawie porozumień między powiatem opoczyńskim a gminami.
9. Utworzenie mieszkań chronionych dla wychowanków różnego typu placówek, mieszkań treningowych dla osób niepełnosprawnych, mieszkań chronionych dla ofiar przemocy i ich dzieci.
10. Wsparcie mieszkańców w zakresie poradnictwa specjalistycznego.
11. Podniesienie umiejętności interpersonalnych i organizacyjnych adresatów programu.
12. Wzrost świadomości, wiedzy i zadowolenia beneficjentów programu.
13. Zwiększenie motywacji do działania.
14. Nabycie nowych umiejętności.
15. Podniesienie motywacji osób zagrożonych wykluczeniem społecznym do zatrudnienia.

OPIS PLANOWANYCH DZIAŁAŃ

Zadanie	Sposób realizacji	Źródła finansowania zadań	Termin realizacji	Odpowiedzialni za realizację
I. Prowadzenie specjalistycznego poradnictwa (prawnego, psychologicznego, psychospołecznego)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie specjalistycznego poradnictwa w PCPR, w tym przez podmioty wyłonione w trybie otwartego konkursu ofert. 2. Prowadzenie grup wsparcia dla osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym przez podmioty wyłonione w trybie otwartego konkursu ofert. 3. Prowadzenie treningów i warsztatów kompetencji i umiejętności społecznych dla grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym przez podmioty wyłonione w trybie otwartego konkursu. 	<p>1) środki własne zabezpieczone budżetem powiatu na dany rok, w tym zabezpieczone dla potrzeb PCPR,</p> <p>2) środki zewnętrzne, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> -pozyskane z budżetu państwa -pozyskane w ramach pomocy z gmin (umowy, porozumienia), -pozyskane w ramach konkursów zewnętrznych. 	2015 – 2020	PCPR, partnerzy m. in. gminy z terenu powiatu opoczyńskiego, organizacje pozarządowe, OPS-y

	4. Prowadzenie doradztwa i indywidualnego poradnictwa zawodowego dla grup zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym przez podmioty wyłonione w trybie otwartego konkursu.			
II. Udzielanie informacji o prawach i uprawnieniach dla mieszkańców powiatu opoczyńskiego	<p>1. Opracowywanie i udostępnianie broszur i ulotek oraz materiałów dotyczących praw i uprawnień osób z zakresu pomocy społecznej</p> <p>2. Organizowanie spotkań, konsultacji, działań edukacyjnych i debat społecznych dla mieszkańców.</p>	<p>1) środki własne zabezpieczone budżetem powiatu na dany rok, w tym zabezpieczone dla potrzeb PCPR,</p> <p>2) środki zewnętrzne, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> -pozyskane z budżetu państwa -pozyskane w ramach pomocy z gmin (umowy, porozumienia), -pozyskane w ramach konkursów zewnętrznych. 	2015 – 2020	PCPR, pracownicy zatrudnieni w PUP, OPS, pracownicy organizacji NGO
III. Interwencja Kryzysowa i Poradnictwo Specjalistyczne	1. Zwiększenie kadry i wzrost jakości usług świadczonych przez specjalistów zatrudnionych w Zespole Interwencji Kryzysowej i Poradnictwa Specjalistycznego.	<p>1) środki własne zabezpieczone budżetem powiatu na dany rok, w tym zabezpieczone dla potrzeb PCPR,</p> <p>2) środki zewnętrzne, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> -pozyskane z budżetu państwa -pozyskane w ramach pomocy z gmin (umowy, porozumienia), -pozyskane w ramach konkursów zewnętrznych. 	2015 -2020 zadanie ciągle	PCPR i partnerzy m. in. gminy z terenu powiatu opoczyńskiego, organizacje pozarządowe, OPS-y

	<p>2. Utworzenie i funkcjonowanie telefonu oraz zespołu interwencyjnego</p> <p>3. Wyodrębnienie Ośrodka jako jednostki organizacyjnej powiatu</p>			
IV. Pomoc w integracji ze środowiskiem oraz przyznawanie pomocy na usamodzielnienie i kontynuowanie nauki.	<p>1. Opracowywanie indywidualnych programów usamodzielnienia osób opuszczających różnego typu zakłady poprawcze, schroniska dla nieletnich, MOS lub MOW, domy dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, DPS dla dzieci niepełnosprawnych intelektualnie, w tym objęcie pomocą:</p> <p>a. na usamodzielnienie- pieniężną.</p> <p>b. na zagospodarowanie w formie rzeczowej;</p> <p>c. na kontynuowanie nauki;</p> <p>d. w uzyskaniu zatrudnienia;</p> <p>e. w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych.</p>	<p>1) środki własne zabezpieczone budżetem powiatu na dany rok, w tym zabezpieczone dla potrzeb PCPR,</p> <p>2) środki zewnętrzne, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> -pozyskane z budżetu państwa -pozyskane w ramach pomocy z gmin (umowy, porozumienia), -pozyskane w ramach konkursów zewnętrznych. 	2015 – 2020 zadania ciągle	<p>Dyrektor PCPR</p> <p>Pracownicy socjalni zatrudnieni w PCPR</p> <p>Specjaliści zatrudnieni w PCPR</p> <p>Partnerzy, PUP</p>

	<p>2. Aktywizacja zawodowa i społeczna osób defaworyzowanych wymienionych w punkcie 1 w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> – diagnoza psychologiczna, – treningi kompetencji społecznych i zawodowych, – <u>organizowanie grup wsparcia i klubów</u> samopomocowych, – kierowanie i finansowanie zajęć w ramach kształcenia ustawicznego mających na celu uzyskanie zawodu lub przygotowania zawodowego, – organizowanie wsparcia indywidualnego lub grupowego w zakresie podniesienia kompetencji życiowych i zawodowych umożliwiających powrót do życia społecznego, w tym powrót na rynek pracy (wyjazdy studyjne, rozwój zainteresowań, organizacja i spędzanie wolnego czasu itp.) – szkolenia zawodowe, staże itp. 			
--	---	--	--	--

V. Prowadzenie mieszkań chronionych	<p>1. Organizowanie kampanii informacyjnych i podejmowanie działań edukacyjnych na rzecz utworzenia w powiecie opoczyńskim mieszkań chronionych.</p> <p>2. Organizowanie debat społecznych poświęconych problemom samodzielnego funkcjonowania w środowisku osób i grup defaworyzowanych.</p> <p>3. Pozyskanie mieszkań chronionych także we współpracy z gminami.</p>	<p>1) środki własne zabezpieczone budżetem powiatu na dany rok, w tym zabezpieczone dla potrzeb PCPR,</p> <p>2) środki zewnętrzne, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> -pozyskane z budżetu państwa -pozyskane w ramach pomocy z gmin (umowy, porozumienia), -pozyskane w ramach konkursów zewnętrznych. 	2015 – 2020 zadania ciągle	PCPR i partnerzy m. in. gminy z terenu powiatu opoczyńskiego, organizacje pozarządowe, OPS-y
VI. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie	Według powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, uchwalonego odrębną uchwałą	Według powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, uchwalonego odrębną uchwałą	Według powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, uchwalonego odrębną uchwałą	Według powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, uchwalonego odrębną uchwałą
VII. Szkolenie i doskonalenie zawodowe kadry pomocy społecznej, doradztwo metodyczne	1. Udział w szkoleniach, konferencjach - doszkalać pracowników pomocy społecznej w tym PCPR.	<p>1) środki własne zabezpieczone budżetem powiatu na dany rok, w tym zabezpieczone dla potrzeb PCPR,</p> <p>2) środki zewnętrzne, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> -pozyskane z budżetu państwa -pozyskane w ramach pomocy z 	2015-2020 zadania ciągle	PCPR i partnerzy m. in. gminy z terenu powiatu opoczyńskiego, organizacje pozarządowe, OPS-y

	<p>2. Organizowanie szkoleń dla kadr pomocy społecznej z terenu powiatu.</p> <p>3. Doradztwo metodyczne dla jednostek pomocy społecznej.</p> <p>4. Promowanie pracy socjalnej i wsparcia osób niepełnosprawnych poprzez organizowanie dnia pracownika socjalnego.</p>	<p>gmin (umowy, porozumienia), -pozyskane w ramach konkursów zewnętrznych.</p>		
VIII. Pomoc cudzoziemcom, którzy uzyskali statut uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy	1. Wspieranie poprzez opracowywanie i realizację indywidualnych programów integracji społecznej	Dotacja z budżetu państwa	Zgodnie z potrzebami	PCPR i partnerzy m. in. gminy z terenu powiatu opoczyńskiego, organizacje pozarządowe, OPS-y

<p>IX. Prowadzenie i rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej, zwanych dalej DPS oraz umieszczanie w nich skierowanych osób.</p>	<p>1. Umieszczanie osób w DPS oraz świadczenie przez DPS w Nemojowicach i Drzewicy usług bytowych, opiekuńczych i wspomagających na poziomie obowiązującego standardu.</p> <p>2. Utrzymanie i rozwój infrastruktury DPS.</p>	<p>1) środki własne zabezpieczone budżetem powiatu na dany rok, w tym zabezpieczone dla potrzeb PCPR,</p> <p>2) środki zewnętrzne, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pozyskane z budżetu państwa - pozyskane w ramach pomocy z gmin (umowy, porozumienia), - pozyskane w ramach konkursów zewnętrznych. 	<p>2015 – 2020 zadanie ciągłe</p>	<p>Starosta Opoczyński lub osoby upoważnienia Starosty; PCPR, DPS</p>
<p>X. Utrzymanie PCPR w Opocznie i zapewnienie środków na wynagrodzenia zatrudnionych pracowników</p>	<p>1. Wykonywanie zadań powiatu opoczyńskiego powierzonych PCPR - owi w tym zatrudnienie kadry umożliwiające prawidłową realizację zadań</p> <p>2. Upowszechnianie aktywnej integracji i pracy socjalnej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwój form pracy socjalnej i środowiskowej pracy socjalnej - promocja pracy socjalnej - organizowanie dnia pracownika socjalnego - zatrudnienie specjalistów pracy z rodziną, interwencji i doradców w ramach poradnictwa specjalistycznego i interwencji kryzysowej 	<p>1) środki własne zabezpieczone budżetem powiatu na dany rok, w tym zabezpieczone dla potrzeb PCPR,</p> <p>2) środki zewnętrzne, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pozyskane z budżetu państwa - pozyskane w ramach pomocy z gmin (umowy, porozumienia), - pozyskane w ramach konkursów zewnętrznych. 	<p>2015-2020 zadanie ciągłe</p>	<p>PCPR i partnerzy m. in. gminy z terenu powiatu opoczyńskiego, organizacje pozarządowe, OPS-y</p>

	3. Podejmowanie innych zadań i działań wynikających z rozeznanych potrzeb w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych.			
--	--	--	--	--

Użyte w programie skróty:

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opocznie

WTZ – Warsztaty Terapii Zajęciowej

DPS – Dom Pomocy Społecznej

MOW – Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy

MOS – Młodzieżowy Ośrodek Socjoterapii

PUP – Powiatowy Urząd Pracy

OPS – Ośrodek Pomocy Społecznej

NGO – Organizacje Pozarządowe działające non-profit